

2. Woła Mała, stan. 3 (parcela W. Witka) – ceramika pradziejowa o nieoznaczonej chronologii.
3. Woła Mała, stan. 4 (parcela St. Noska) – ceramika pradziejowa o nieoznaczonej chronologii.

Powiat M i e l e c

1. Mielec, stan. 3 (parcela M. Brożnowicza, S. Brożnowicza i P. Gardulskiego przy ul. Kościuszki) – ułamki ceramiki pradziejowej o nieoznaczonej chronologii oraz odpadki krzemienne.
2. Mielec, stan. 4 (parcela P. Olechnowicza w północnej części miasta w obrębie wydmy częściowo zalesionych, tzw. „Borku”) – ułamki ceramiki pradziejowej o nieoznaczonej chronologii.

Powiat N i s k o

Wyniki odkryć podane są w oddzielnych sprawozdaniach K. Moskwy i Z. Kapery⁴ oraz A. Talara⁵. Obejmują one 47 nowych stanowisk.

Powiat R z e s z ó w

1. Rzeszów, stan. 21 (pole na prawym brzegu Wisłoka w południowej części miasta) – ułamki ceramiki, najpewniej kultury łużyckiej.

Antoni Talar

Wyniki badań powierzchniowych na terenie powiatów Nisko i Kolbuszowa w roku 1963

Powiaty Nisko i Kolbuszowa – sąsiadujące ze sobą, znajdują się w północnej części województwa rzeszowskiego. Powiat Nisko zajmuje tereny położone w dolnym biegu rzeki Sanu a powiat Kolbuszowa obejmuje obszar położony dalej na zachód. Obszary tych powiatów są dosyć bogate w stanowiska archeologiczne. Można wyróżnić 3 zgrupowania tych stanowisk; a) wzdłuż biegu rzeki Sanu, b) w dorzeczu rzeki Łęgu, c) w dorzeczu rzeki Trześniówki. Przeważająca część stanowisk znajduje się na obszarach wydmych.

Do roku 1960 na terenie powiatu nizańskiego były znane 42 stanowiska w 18 miejscowościach. W roku 1961 zostały tutaj przeprowadzone badania powierzchniowe przez Z. Kapere o podobnym charakterze co w bieżącym roku przez autora. Wynikiem tych badań było odkrycie dalszych 27 nowych stanowisk w 15 miejscowościach (w tym 12 stanowisk w 5 miejscowościach zupełnie nie znanych)¹.

Powiat T a r n o b r z e g

1. Chmielów, st. 1 (?) – (parcela J. Biało) – cmentarzysko łużyckie.
2. Wola Rzczycka, stan. 1 (wydmy piaszczyste w obrębie pastwisk gromadzkich, znajdujących się na północ od zabudowań wsi) – osada kultury łużyckiej.
3. Wola Rzczycka, stan. 2 (parcela J. Pyrko-sza w południowej części wsi) – ceramika pradziejowa o nieoznaczonej chronologii.
4. Zbydniów, stan. 2 (parcela T. Oleksowicza w południowej części wsi) – cmentarzysko łużyckie.

Szczegółowe informacje dotyczące wzmiankowanych odkryć złożono w archiwum Konserwatora Zabytków Archeologicznych Woj. Rzeszowskiego, obejmujące 780 miejscowości. Materiały uzyskane w toku prowadzonych badań złożono w zbiorach Muzeum Okręgowego w Rzeszowie oraz Muzeach Jarosławia i Krosna.

¹ Zob. S. K. Kozłowski: Badania stanowisk paleo i mezolitycznych w pow. kolbuszowskim. (zamieszczone w niniejszym wydawnictwie).

² Zob. A. Talar: Wyniki badań powierzchniowych na terenie powiatów Nisko i Kolbuszowa w roku 1963. (zamieszczone w niniejszym wydawnictwie).

³ Zob. K. Moskwa i Z. Kapera: Drobne badania archeologiczne w Kopkach i Rudniku pow. Nisko oraz w Koziańcu pow. Leżajsk (zamieszczone w niniejszym wydawnictwie).

⁴ Tamże.

⁵ Zob. przypis 2.

Powiat kolbuszowski do momentu rozpoczęcia badań powierzchniowych przez autora posiadał więcej znanych stanowisk archeologicznych od powiatu nizańskiego; znajdowało się tu bowiem 107 stanowisk w 40 miejscowościach². Znaczna część stanowisk znana była z penetracji terenowych prowadzonych w latach 1958–1962 przez M. Skowrońskiego.

Badania powierzchniowe w powiatach Nisko i Kolbuszowa prowadzone przez autora z ramienia Konserwatora Zabytków Archeologicznych Województwa Rzeszowskiego w roku 1963 w miesiącach wrześniu i październiku miały na celu przeprowadzenie inspekcji znanych już stanowisk archeologicznych oraz odkrycie nowych stanowisk dotąd nie znanych. Czynności te podjęto w związku z akcją ratowniczą i inwentaryzatorską zabytków archeologicznych.

¹ Archiwum KZA w Rzeszowie.

² Tamże.

Podczas tych badań odkryto w powiecie Nisko 38 nowych stanowisk w 25 miejscowościach w tym 27 nowych stanowisk w 17 miejscowościach zupełnie nie znanych. Tak więc łącznie na terenie powiatu niżańskiego znajduje się obecnie 107 stanowisk w 40 miejscowościach. Najwięcej nowych stanowisk odkryto na terenach wydmych południowo-zachodniej części powiatu oraz nad brzegami rzek: Sanu i Tanwi.

W powiecie kolbuszowskim odkryto 13 nowych stanowisk w 12 miejscowościach w tym 6 nowych stanowisk w 5 miejscowościach dotąd nie znanych. Po przeprowadzeniu niniejszych badań na terenie omawianego powiatu znajduje się 120 stanowisk w 45 miejscowościach.

Chronologie i przynależność kulturową oznaczył mgr Kazimierz Moskwa.

Niżej podaje wykaz nowoodkrytych stanowisk archeologicznych:

Powiat N i s k o (Ryc. 1)

1. Bieliny, stanowisko 4 (pole tzw. „Jazyków” w północnej części wsi) — materiały krzemienne i fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii.
2. Bukowina, stanowisko 1 (parcela Zięby Franciszka w obrębie pola tzw. „Za Górą” w północno-wschodniej części wsi) — odłupek krzemienisty i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
3. Bukowina, stanowisko 2, (parcela Surmy Józefa w obrębie pól zwanych „Za Górą” w północnej części wsi) — fragmenty ceramiki (rzymskiej?).
4. Cholewiana Góra, stanowisko 1, (pole tzw. „Górki” w południowej części wsi) — dwupiętowy rdzeń krzemienisty.
5. Cisów Las, stanowisko 5, (zniszczona wydma koło lasu zwanego „Pikuty” w południowo-wschodniej części wsi) — materiały krzemienne i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
6. Dąbrówka, stanowisko 1, (wysokie wzgórze zwane „Ogrodem” w pobliżu rzeki Tanwi w południowo-wschodniej części wsi) — materiały krzemienne.
7. Dąbrówka, stanowisko 2, (wydmy tzw. „Pod Las” w północnej części wsi) — materiały krzemienne.
8. Dąbrówka, stanowisko 3, (łąka zwana „Ługi” w południowej części wsi) — toporek kamienny.
9. Domostawa, stanowisko 1, (pole tzw. „Majdan” w zachodniej części wsi) — materiały krzemienne.
10. Domostawa, stanowisko 2, (w pobliżu rzeki Bukowa) — szereg siekier krzemienistych znalezionych przed rokiem 1939.
11. Glinianka, stanowisko 1, (tzw. „Łysa Góra” w pobliżu przysiółka Stoki) — fragmenty ceramiki (łużyckiej?).
12. Golce, stanowisko 1, (pole zwane „Pasieka” niedaleko szkoły) — materiały krzemienne.
13. Jarocin stanowisko 4, (wydmy zwane „Nowinki” w przysiółku Smutki) — mikrolityczne narzędzie krzemienne.
14. Kąty, stanowisko 1, (nad rzeką Gilówką) — 4 siekierki krzemienne i 1 toporek kamienny.
15. Kłyżów, stanowisko 1, (pole zwane „Zary” w przysiółku Kłaki Kłyżowski) — materiały krzemienne.
16. Kończyce, stanowisko 1, (parcela Doleckiego Antoniego) — toporek kamienny.
17. Kopki, stanowisko 5, (tzw. „Pola Dworskie” w północnej części wsi) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
18. Kopki, stanowisko 6, (pole zwane „Wielopole” w północno-wschodniej części wsi) — fragmenty ceramiki rzymskiej.
19. Kurzyna, stanowisko 1, (pole tzw. „Mierzyce” pod Gólcami) — siekierka krzemienista.
20. Kurzyna, stanowisko 2, (tzw. „Łysa Górka” w północnej części wsi) — materiały krzemienne i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
21. Kurzyna, stanowisko 3, (wydmy w północnej części wsi przy szosie) — mikrolityczny grocik trapezowaty.
22. Mostki, stanowisko 1, (zagroda Powęski Jana) — siekierka krzemienista.
23. Nisko, stanowisko 5, (w pobliżu granicy Niska i Barc na wprost domu, ul. Kolejowa nr 65) — fragmenty ceramiki łużyckiej.
24. Nowosielec, stanowisko 1, (zniszczona wydmy w pobliżu domu Romana Józefa) — materiały krzemienne.
25. Przędzel, stanowisko 5, (parcela Bąka Jana w północno-zachodniej części wsi) — fragmenty ceramiki (łużyckiej?) i odłupek krzemienisty.
26. Raclawice, stanowisko 2, (południowo-zachodnia część wsi koło torów kolejowych i domu nr 234) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
27. Raclawice, stanowisko 3, (okolice cementarni) — urny.
28. Sójkowa, stanowisko 1, (wydmy zwane „Ugory” w południowo-zachodniej części wsi) — materiały krzemienne.
29. Sójkowa, stanowisko 2, (wydmy zwane „Grępy” w południowo-zachodniej części wsi) — mikrolityczny materiał krzemienisty i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
30. Ulanów, stanowisko 3, (wydmy zwane „Folwarki” w północno-wschodniej części miasteczka, koło krzyża przy drodze polnej) — fragment ceramiki (łużyckiej?) i skrobacz krzemienisty.
31. Ulanów, stanowisko 4, (pole zwane „Lipniki” między Ulanowem a Gliniankami) — materiały krzemienne i fragmenty ceramiki (łużyckiej?).
32. Warchoły—Nisko, stanowisko 1, (wydmy koło lasu sosnowego na pograniczu War-

Ryc. 1. Materiały z badań powierzchniowych z pow. Nisko, z miejscowości: Cholewiana Góra (a), Ci-ów Las s an. 2 (b), Ciscw Las stan. 4 (c, Cisów Las s an. 5 (d-e), Domostawa stan. 1 (f-g), Jarocin stan. 4 (h), Kąty stan. 1 (i), Kurzyna s'an. 2 (j), Kurzyna stan. 3 (k), Nisko-Warchoły stan. 3 (l), Sójkowa s'an. 1 (l), Stany stan. 1 (m), Ulanów stan. 3 (n), Ulanów stan. 4 (o).

Rys. A. Talar

chołów, Niska i Barców) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

33. Warchoły—Nisko, stanowisko 2, (pomiędzy zagrodami Gawryśia Jana, Ślusarza Jana i Gawryśia Stanisława) — materiały krzemienne.
34. Warchoły—Nisko, stanowisko 3, (pomiędzy Warchołami a Niskiem na wydmy zwanej „Pole Cieślickiej”) — cementarzysko ciałopalne, siekierka i materiały krzemienne.
35. Wólka Tanewska, stanowisko 1, (parcela Jańca Franciszka pomiędzy przysiółkami Wołoszyny i Poddąbrowa) — materiały krzemienne.
36. Wólka Tanewska, stanowisko 2, (wzgórze zwane „Pod Teklą” w zachodniej części przysiółka Wołoszyny) — fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii i wiór krzemienno.
37. Wólka Tanewska, stanowisko 3, (wydma zwana „Górką” w północno-zachodniej części przysiółka Wołoszyny) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii i materiały krzemienne.
38. Zalesie, stanowisko 1, (wydma piaszczysta na południe od szkoły) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii i odłupek krzemienno.

Powiat K o l b u s z o w a

1. Brzostowa Góra; stanowisko 4, (wydma około 300 m na północny-wschód od szkoły) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii i materiały krzemienne.
2. Bukowiec, stanowisko 1, (wydma we wschodniej części wsi koło dcmów nr 58 i 59) — materiały krzemienne.
3. Hucina, stanowisko 2, (parcela Parysa Jana w pośrodku wsi) — materiały krzemienne i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
4. Kopcie, stanowisko 9, (wydma w przysiółku Gutowiec na pograniczu Kopci i Woli Rusinowskiej) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
5. Kosowy, stanowisko 1, (wydma w przysiółku Ługnica na pograniczu Kosowego, Przylęku i Toporowa) — materiał krzemienno,
6. Leszcze, stanowisko 1, (na skraju wydmy we wschodniej części wsi około 150 m na zachód od koty) — materiał krzemienno.

7. Leszcze, stanowisko 2, (parcela Brzyszcza Józefa obok tzw. „Drogi Tatarskiej”) — siekierki krzemienne?
8. Majdan, stanowisko 6, (parcela Chmielowca Karola w północno-wschodniej części wsi) — odłupek krzemienno.
9. Przylęk, stanowisko 3, (wydma przy skrzyżowaniu dróg w północnej części wsi) — liczny materiał krzemienno i fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii.
10. Toporów, stanowisko 1, (wydma na południe od szkoły) — materiał krzemienno.
11. Trzeboś, stanowisko 1, (pole tzw. „Pcmanówka” w przysiółku Kąty) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
12. Wola Raniżowska, stanowisko 3, (wydma w północnej części wsi na parceli Krawca Wojciecha) — materiały krzemienne i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.
13. Wola Rusinowska, stanowisko 2, (wydma między Wolą Rusinowską a Rusinowem na parceli Micka Jana) — materiały krzemienne.

Oprócz stanowisk nowoodkrytych przeprowadzono inspekcję na znanych już stanowiskach w następujących miejscowościach:

Powiat N i s k o

Bieliny, Cisów Las, Dąbrówka, Gwoździec, Jarocin, Jeżowe, Kamień, Kopki, Malce-Nisko, Moskale-Nisko, Przędzel, Przyszów, Raclawice, Rudnik, Stalowa Wola, Stany, Stróże, Swóły, Ulanów i Zarzecze.

Powiat K o l b u s z o w a

Brzostowa Góra, Cmolas, Dzikowiec, Górno, Hadykówka, Hucina, Hucisko, Huta Komorowska, Jagodnik, Kopcie, Karczowiska, Krzątka, Lipnica, Majdan, Mazury, Nienadówka, Niwiska, Nowa Wieś, Ostrowy Baranowskie, Ostrowy Tuszowskie, Płazówka, Poręby Dymarskie, Przylęk, Raniżów, Siedlanka, Sokołów, Trzebuska, Trzęsówka, Turza, Werynia, Widelka, Wilcza Wola, Wola Raniżowska, Wola Rusinowska, Zarębki, Zembrza i Zielonka.

Bardzo duży procent stanowisk w wyżej wymienionych miejscowościach jest znacznie zniszczonych i należało by tam przeprowadzić badania ratownicze. Zarówno w powiecie kolbuszowskim jak i niżańskim przeprowadzana jest obecnie akcja zalesiania terenów wydmych, tak więc w najbliższym czasie poważny procent stanowisk archeologicznych może być niedostępny dla badań wykopaliskowych.